

Binnen twee jaar een duurzame markt creëren met nuttige toepassing van gerecycled fosfaat

De fosfaatkringloop sluiten

In oktober 2011 ondertekenden de leden van het Nutrient Platform met deze belofte het Ketenakkoord fosfaatkringloop.¹ Sinds de ondertekening hebben 13 nieuwe partijen zich aangesloten bij het platform en staat de teller nu op 33. 'Een dynamische groep waar veel positieve energie in zit en die de afgelopen periode ongelofelijk veel werk verzet hebben om fosfaat op de Nederlandse, maar zeker ook Europese agenda te krijgen' aldus Ger Pannekoek, voormalig secretaris van het Nutrient Platform en nu werkzaam voor WASTE, één van de oprichters van het Nutrient Platform.

Door: Bianca Dijkshoorn

Over de auteur:

Bianca Dijkshoorn is werkzaam bij het Netherlands Water Partnership

Wereldwijd wordt in rap tempo de voorraad fosfaaterts, een grondstof voor kunstmest, uitgeput om aan de groeiende voedselbehoefte te voldoen. Ook wordt veel fosfaat verspild.² 'We gooien fosfaat letterlijk weg via dierlijke mest de bodem in, rioolwaterzuiveringsslib en organisch afval van huishoudens en de voedingsmiddelenindustrie. Vooral in Nederland gaan we ontzettend slordig om met fosfaat. We zien het als afval en niet als waardevolle grondstof,' aldus Ger Pannekoek.

Nederland neemt het voortouw in het vinden van oplossingen voor de fosfaatproblematiek

HERGEBRUIK EN EFFICIËNTER GEBRUIK

Europa heeft vrijwel geen eigen fosfaaterts en is in toenemende mate afhankelijk van Marokko / Westelijke Sahara. Hier bevindt zich het overgrote deel van de wereldreserves. 'Wat een oplossing kan zijn? Hergebruik en efficiënter gebruik van fosfaat,' stelt Ger Pannekoek. 'Met de terugwinning van fosfaat uit reststromen en het terugbrengen in de kringloop kunnen veel milieuproblemen worden ingedamd. Als Europa worden we minder afhankelijk van de import van fosfaaterts, en groene banen in een circulaire economie kunnen door ondernemers worden gecreëerd of behouden. Het zou toch mooi zijn als we door kosten te besparen in afvalverwerking en (op termijn) nieuwe bedrijvigheid te ontwikkelen als 'first movers' (an)organische reststromen slim weten te verwaarden, te benutten en te exporteren naar andere landen binnen en buiten Europa.'

Voor Nederland alle reden om toe te werken naar een Europese

markt voor gerecycled fosfaat. Nederland kampt namelijk nog steeds met een overschot op de nationale fosfaatbalans. Ook vanwege onze voorsprong in kennis en expertise op de terreinen van agro & food, watertechnologie en afvalrecycling, en de nauwe samenwerkingsverbanden tussen bedrijfsleven, overheid, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen heeft Nederland met het Ketenakkoord het voortouw genomen binnen Europa.

Verschillende sectoren met elkaar verbinden

NUTRIENT PLATFORM; CROSS-SECTORALE SAMENWERKING
Het Nutrient Platform, opgericht in januari 2011, is een cross-sectoraal netwerk van Nederlandse organisaties die zich zorgen maken over de wereldwijde impact van de fosfaatproblematiek en de manier waarop er met nutriënten in het algemeen wordt omgegaan. Samen met de Nederlandse overheid neemt het Nutrient Platform de verantwoordelijkheid op zich om organisaties door de gehele waardeketen te ondersteunen bij het sluiten van de fos-

rentie was de aanwezigheid en keynote lezing van EU Commissaris Potocnik.

Tijdens de conferentie is het European Phosphorus Platform gelanceerd. Meer dan 150 organisaties hebben inmiddels de joint declaration getekend die direct zal worden gelinkt aan de "European Innovation Partnerships on Raw Materials, Water and Sustainable Agriculture" en de onderzoeks- en innovatie agenda's van Horizon2020. 'Als Nutrient Platform hebben we het initiatief genomen de handen op elkaar te krijgen voor de organisatie van deze conferentie. Het resultaat was geweldig: zo veel energie en passie voor het onderwerp, we hadden er makkelijk nog twee dagen mee kunnen vullen,' merkt Ger Pannekoek op. Op www.phosphorusplatform.eu is meer informatie aanwezig. Hier vindt u ook een 2,5 minuut durend filmpje waarin 'The Phosphorus Challenge' wordt uitgelegd. Het filmpje is vrij te gebruiken en te verspreiden.

faatkringloop. Ger Pannekoek was er vanaf het eerst uur bij. 'We wilden verschillende werelden, zoals die van afval, landbouw, water, voedingsmiddelen en kunstmest met elkaar verbinden. De huidige samenstelling van het Nutrient Platform geeft weer dat dit prima gelukt is. Nu is het zaak om ook te oogsten en business cases daadwerkelijk van de grond te krijgen.'

INNOVATIE ESTAFETTE 2013

2013 is het jaar van de waarheid. In november wordt opnieuw de Innovatie Estafette gehouden en dan wordt duidelijk wat twee jaar Ketenakkoord heeft opgeleverd. 'Het is zo gaaf om te zien dat het platform werkt. Als geheel, maar ook in afzonderlijke projecten die door leden onderling worden opgestart. Een goed voorbeeld is de samenwerking tussen Waternet Amsterdam en ICL Fertilizers. In deze samenwerking is struviet [een precipitaat van voornamelijk ammonium en fosfaat] dat is geproduceerd in de afvalwaterzuiveringsinstallatie van Amsterdam als alternatieve grondstof succesvol bijgemengd in het productieproces van ICL Fertilizers. Een aantal jaren geleden leek een dergelijke samenwerking nog onmogelijk' aldus Ger. 'Een ander mooi voorbeeld is Schiphol NV. Zij zijn samen met Evides Industriewater, VEWIN en KWR Watercycle Research Institute een pilotproject gestart om fosfaat te recyclen op de luchthaven. Op deze manier kan elk afzonderlijk lid van het platform zijn of haar bijdrage leveren en gezamenlijk werken aan het sluiten van de kringloop.'

EUROPESE CONFERENTIE

'Naast de vele (nationale) business cases en projecten die vorm krijgen is een minstens zo belangrijke rol van het platform het op de internationale agenda krijgen, en houden, van het fosfaatvraagstuk,' aldus Ger Pannekoek. Met de organisatie van de 1st

Hebt u als organisatie ook interesse om deel te nemen aan het Nutrient Platform? Ga naar www.nutrientplatform.org voor meer informatie of neem contact op met Wouter de Buck, secretaris Nutrient Platform, p/a Netherlands Water Partnership, Bezuidenhoutseweg 2, 2594 AV Den Haag.

REFERENTIES / LINKS

1. <http://www.nutrientplatform.org/wp-content/uploads/2011/10/KetenakkoordFosfaatkringloop011011.pdf>.
2. Vergouwen, A. A., Palsma, A. J., & Swart, B. (2009) Fosfaat, van leegloop naar kringloop. *Bodem* 19(6):15-17.
3. <http://www.ceep-phosphates.org/Files/Newsletter/ScopeNewsletter92%20ESPC%203-2013.pdf>.

Het op de agenda krijgen en houden van het fosfaatvraagstuk

European Sustainable Phosphorus Conference (ESPC2013) op 6 en 7 maart in Brussel heeft het Nutrient Platform deze rol meer dan succesvol ingevuld.³

Meer dan 300 deelnemers uit 33 verschillende landen namen deel aan de conferentie. Aanpassing en harmonisering van Europese wet- en regelgeving en de oprichting van een European Phosphorus Platform bleken gedurende de twee dagen onmisbare links, wil Europa in de toekomst haar positie als kennisintensieve en innovatie economie behouden en minder afhankelijk worden van import. Het hoogtepunt van de confe-